

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1903.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXXII. évfolyam. 233. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	— — — — — 24 kor.
Félévre	— — — — — 12 .
Negyedévre	— — — — — 6 .
Egy órára	— — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —	

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szerda, október 14.

Városi képviselőválasztások.

Nagybecskerek, október 14.

(X) A sors szatirájának nevezhetnők a közigazgatási bíróság ama határozatát, melylyel a tavalyi városi képviselőválasztásokat végső fokban megsemmisítette. Tehát épen azoknak a városi képviselőknek mandátumát mondotta semmisnek, kik a tavalyi nagy harc végén a városi tisztikart választották.

Nem szándékozunk újból annak a kérdésnek fejtegetésébe bocsátkozni, vajjon csakugyan meg lett-e tavaly sértve a választás titkos jellege, hanem belenyugodva a megváltozhatatlanba, konstatáljuk, hogy a kereskedés megindult az egész vonalon, a temesvári-utcai sorompótól egészen a pályaudvarig, a Budzsáktól a Gradnolica végéig.

Ha azt a következtetést vonhatnók le abból a városzerte megindult mozgalomból, hogy felébredt a nagy közönségben a közügyek iránti érdeklődés, akkor mi volnánk az elsők, kik örömmel üdvözlőnk a mindenféle tapasztalható emóciót. Mert azt lehetne ebből következtetni, hogy a választó közönség nem a tisztikar választását tartja a képviselőtestület legfontosabb aktusának, hanem egyforma figyelemre méltónak látja az autonomia minden ágazatát. Annyival inkább örülnék e felfogásnak, mert hiszen egyszer már csak szakítani kell azzal az előítélettel, hogy a tisztikar választása mindenek előtt és felett áll.

Ámde ez a feltevés, fájdalom nem áll. Nem a közügyek iránt felébredt szeretet mozgatja az agilis korteseket, hanem tisztán és kizárólag a személyi kérdés. Így van az a választás előtt és így lesz

— óh bár rossz próféták volnánk — a választás után, mikor a jelölt városi képviselővé lép elő.

Hiszen ismételtén rámutattunk arra a felszeg körülményre, hogy városatyáink teljes számmal járulnak az urnához, mikor arról van szó, hogy egy irnokot választanak, de a közgyűlési terem üres, mikor a költségvetés megállapításáról vagy a zárószámadások megbeszálásáról van szó.

Ennek a szegyenletes állapotnak elvégre is meg kell változnia. Azért figyelmeztetjük ma a választás előestéjén a választó közönséget különösen az említett körülményre, hogy akkor, mikor a fecsegő kortes cédulát nyom a kezébe melyen a rokonok vagy jóbarátok szerepelnek mint jelöltek, első sorban azt vizsgálja meg, vajjon mutattak-e ezek a jelöltek már valami érdeklődést a közérdek iránt. Ha olyan nevet hoznak forgalomba, mely már régebben szerepel a városi képviselők névsorán, akkor nézzék meg, vajjon eljárt-e a gyűlésekbe, vagyis megfelelt-e a reá bízott feladatnak. Mert bizony nem egy esetet tudunk, amikor valaki nagyon ambicionálja, hogy bejusson a képviselőtestületbe, de mikor aztán megvan a mandátuma, feléje sem jár a gyűléseknek. Nos hát az ilyen jelöltekkel ha mar lehet végezni: egyszerűen törölni kell őket.

Annál inkább méltánylandók azonban azok az érdemek, melyeket azáltal szerzett valamelyik képviselő, hogy ugy a közgyűléseken, mint a bizottsági üléseken buzgón részt vett. Nem ok nélkül mondjuk ezt. Mert nem egy kerületben látjuk, hogy egész serege az aspiránsoknak küzd a mandátumért s nem egy helyen lépnek olyan paktumra, amely számos oda nem való

elemet fog esetleg győzelemre segíteni, azok veresége árán, kik éveken keresztül a legnagyobb önzetlenséggel szolgálták a várost. Veszedelmes irányzat ez, melyre már tavaly rámutattunk. Az idén még agresszivebb módon viselkednek egyes jelöltek, sőt tudunk esetet, mikor a főkorias fenyegetésre fogja a dolgot, látva, hogy a kapacitással nem ér célt, s épp ott, ahol érdemekben megöszült képviselőkkel állunk szemközt.

Erre akarjuk különösen felhívni a választók figyelmét, bizva abban, hogy polgártársaink többsége megalkotja a maga egészséges ítéletét s azokra fog szavazni, kik egyrészt a múltban tanujelét adták annak, hogy képesek azt a helyet betölteni, melyre polgártársaik bizalma állította, másrészt az új elemek között ki fogja tudni választani azokat, kik jellemük és tudásuknál fogva méltók arra, hogy rájuk bizzák a város anyagi és erkölcsi vezetését.

A tordai földvásárlás.

— Saját tudósítónktól. —

— október 14.

Nemzeti, politikai és gazdasági szempontból egyaránt nagyfontosságú akció folyik most Torontálban.

A torontáltordai szinmagyar lakosság, mely a legerősebb szírtjét képezi itt a magyarságnak a nemzetiségek közepe, megkapja Pejacevics László gróf örökösének 7600 katasztrális holdat kitevő birtokát, a mivel a földszegény és nagyszámú tordai magyarság a gazdasági boldogulás útjára jut s ezzel a nemzeti állam épülete egy erős kövel gyarapodik.

A torontáltordaiaknak régi vágya volt a, Pejacevics birtok megvásárlása, de képezhető

A „TORONTÁL” tárcája.

Dalok.

I.

(Jovanovic Zmaj.)

Elaludtál. Én meg ébren
Kalandozok álmod szármán:
Mostan téged megcsókolni,
Ugy hiszem, hogy vétek is tán.

Álmaidat szinte látom:
A magashól, égből jönnek,
Földi csókkal megzavarni,
Nem tartom azt illendőnek.

II.

(V. Podanu.)

Hull a hó. Ha besötétül,
Lopva, titkon megyek hozzád.
— Észre veszi édesanyám
A fris havon lábaid nyomát.

A nyomokat csak hadd lássa
Másnap reggel édes anyád.
Azt hiszi majd: lator tolvaj
Eljár lopni a vagyontát.

— Szép szeretöm, nem hiszi el.
Anyja szegény s tudja, látja
Amit tőle lophatnának,
Az a kincs csak a leánya.

Fordította: Czarina Szilárd.

Péczó Pista.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Ki ne emlékeznék nálunk Virág Istvánra, a derék cigányprimásra, aki a múlt évben hagyta csak itt ezt a szomorú árnyékvilágot. Virág István tulajdonképen tordai primás volt és csak venségére került be Nagybecskerekre, de ha Tordán valaki kérdezősködnék Virág István után, senki se tudna felvilágosítást adni felőle. Virág Istvánt Tordán csak „Péczó Pistának” ösmerik, ott húzta hosszú időn át a talp alá való jó „gányó” nótákat, ott taposta szabad idejében egész bandájával a vályog és tapasztáshoz szük-

séges sarat. Hát persze Tordán nem úgy van, mint itt lennt a városban, hol nap-nap után huzza Milán, ami a fülnek kedves, de ha sok a jóból, a keservest is. Tordán csak vasárnap muzsikál a cigány, hétköznap leteszi a nyirettyüt és praktikusabb foglalkozás után néz. Bizony-bizony sokszor elgondolja az a vendéglői közönség, midőn ötszázszor hallja a „Bob herceg”, „kleine Wittwe”, vagy ehhez hasonló agyoncsépeelt nótácskákat huzzák altatóan, de jó volna, ha a mi cigányaink is csak vasárnap muzsikálnának és hétköznap visszatérnének a cigányok ösfoglalkozásához, a vályogvetés és tapasztás nemes mesterségéhez.

Péczó Pista speciálitás volt a maga nemében, prototypusa a falusi cigánynak. Egyszerűen, cikornyátlanul húzta az ugynevezett „gányós” nótákat. Persze a hangfogás nem volt kifogástalan, néha-néha egy kissé karcolt is a vonó, a kontrások és bögös kísérete sem volt teljesen korrekt, de azért az ensemble jó volt. Hogy is mondja a „delibábok hőse”-ben Kubele Balázs: „a basszus sokszor eltér a primótól, de a honfi érzés sokat kipótol.” Egy ízben Tordán az urak — mert Péczó ezeknek is húzta gyakran — panaszkodtak, hogy a cigány rosszul húzza. Mire Istenben boldogult Ferenczy Muki akkori tordai járási szolgabíró azt a klasszikus megjegyzést tette: „nem a cigány húzza rosszul, de mi ittunk még keveset.” És Muki bityáknak igaza volt, egy óra mulva már senki se szidta a cigányt, reggel felé már olyik csókolta is, kijelentvén, hogy Péczó Magyarország legelső primása.

Ami nem volt magyar, kvadril vagy walzer, az persze mind „opera” volt Péczóék fülében. Ezt már csak akkor huzatták velük az urak, mikor már csak eleget ittak. Fogyatékos ital mellett az „operát” nehéz volt meghallgatni, erre már azt mondták „Emil vonyits.” T. i. Istenben boldogult Petrovits Emil nagyszerűen imitálta a kutya vonyitást. Ha éjjel elkezdett mulatás közben vonyítani, a fél falu kutya rákezdett a kutya-koncertre.

De tudtak Péczóék „kvadrilt” is, igaz hogy

csak a hatodik figura felét. Ha kérdezték, tudtok-e waltzert, azt felelte, hogy „hát honne tünánk, tudjuk a „haemilib waltzert”, t. i. az akkor divatos „gazole de la reine” keringőt, melynek német szövege ugy kezdődött, hogy: „Du hast mich nie geliebt”. Ezen keringőre sokan emlékszenek még, többet muzsikáltak, mint most a „Bob” herceget, ami óriási rekord.

Ha Tordán névnap volt, akkor rendszeren „Sztevo”, a mi Vászánk apja is kint volt, néha bececi cigány is volt. De azért Péczó Pista sem hiányzott. Ilyenkor aztán három banda is húzta. Egyik az ebédelőben, másik az irodában, harmadik az udvaron. Akinek az egyik banda nem húzta egyenesen a fülébe, az hallotta mind a harmat. Persze mind a három igyekezett a másikon tul-tenni.

Egy ily alkalomkor egy fiatal ember táncolni akarván, kétségbeesve kiáltotta a házi gazdának: „Pista bácsi”, hát most én melyik muzsikára táncoljak? Jó élet is volt néhány évtizeden át Tordán. A néhai köztiszteltetben és szeretetben álló „Pista bácsi” vendégszerető házában megfordult a vármegye színe-java. Szent István napján egész bucsujárás volt Tordára. Legyen áldott emléke.

Ilyenkor a vendégsereg permanenciában volt. Egyik-másik megszökött kissé aludni, de azt rögtön felkeresték és előráncigálták. Nem is kellett énekelni, hogy „bácsak ez az éjszaka három éjjel tartana”, mert három éjjel három, nap mulatott kiki. Ezeket a szép idöket siratta Péczó Pista élte alkonyán, istenítette még haló porában is a jó „ispektor” urat, aki ugy segítette a szegény embört.

Hányszor emlegette, hogy Szent István nap után az udvaron a gyöp egész fehér volt a sok „abrosz”-tól, melyeket a szorgos házi asszony fehérített a napon, hogy a vörös boros foltokat eltüntesse.

Igazad van jó Péczó Pista, nem érdemes most már élni. Kihalt a jó magyaros vendégszeretet, a jó kedv, a jó cimboraság.

Egy tordai gányó.

hogya a 4 millió koronára becsült nagybirtokot a szegény nép nem szerezhetette meg.

Deputációztak, kilincseltek, jártak mindenfelé, hogy támogatást kapjanak a birtok megvásárlására, de addig édes kedves eredménynyel járt, mig nem dr. Dellimanics Lajos főispán és Papp Géza országgyűlési képviselő nem vette kezébe a tordaiak ügyét s az ő közbenjárásukkal sikerült megnyerni a földmívelési miniszter támogatását s ennek révén a kisbirtokosok földhitelintézte elvállalta a dolog finanszírozását.

Ilyen körülmények között a földvásárlás ügye hamar dűlőre jutott s ma már az óriási Pejacsevics-birtok a tordaiak tulajdona.

A kisbirtokosok földhitelintézte megadta a négy millió kölcsönt a tordaiaknak a föld megvásárlásához. Az intézet a kölcsönt nem a községnek, mint erkölcsi testületnek, hanem magának a lakosságnak adja s mindenkit, aki földhöz jut a birtokból, a kölcsön külön-külön terhel. Ezt a terhet persze a lakosok szívesen viselik, mert nagy gazdasági erőhöz jutnak a földek révén, de meg a kölcsön olyan kedvező, hogy az évi törlesztés összege kisebb mint a bér, amit eddig fizettek.

Torontál-Tordán most folyik a Pejacsevics-birtok parcellázása a földmívelési miniszter ki-küldöttjének Lekky István miniszteri titkárnak felügyeletével s a birtokot az egyes gazdák fizetőképességéhez arányitva osztják föl a lakosság között.

A parcellázás művelete már annyira előrehaladt, hogy a gazdák még az őszi munkára megkapják a földjüket, úgy hogy mindjárt hasznát is láthatják.

Természetes, hogy nagy az öröm a tordai magyarok között s bizonyos, hogy nagy hálával lehetnek úgy dr. Dellimanics főispán, mint Papp Géza orsz. képviselő irányában, akik teljesen önzetlenül a nép érdekében s a magyarság erősítésének nagy célját és fontosságát tartva szem előtt, működtek közre ebben az akcióban. Ezért nemcsak a tordaiak hálája, de mindenek elismerése illeti meg őket, első sorban a földmívelési minisztert, aki segítő kezét nyújtotta feléjük.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Személyi hir.** Lekky István miniszteri titkár, aki a földmívelési miniszter megbízásából a tordai földparcellázást intézi, néhány nap óta Nagybecskerekben tartózkodik.

— **Az Eötvös-utcai iskola zászlója.** Az Eötvös-utcai iskola tanterülete az iskola számára pompás zászlót csináltat, amelyet a tanév folyamán fognak felavatni. Bányai Jakab igazgató most tiszteltet dr. Dellimanics Lajos főispánénál s megkérte, hogy vállalja el a zászlóanyagot. A főispán szívesen fogadta az igazgatót s készséggel megígérte, hogy a zászlóanyagot elvállalja.

— **Változások az egyházmegyében.** Desseffy Sándor v. b. t. tanácsos, megyés püspök, az alábbi segédlelkészeket disponálta: Fábian Józsefet Tót-Bánhegyesről Battonyára, Scheibling Józsefet Battonyáról Nagyszentmiklósról, Amschlinger Ferencet Anináról Tót-Bánhegyesre és Simonics Miksa felszentelt lelkészt Aninára.

— **Rákóczi-ünnepély Nagyszentmiklóson.** Fényes és lélekemelő ünnepély folyt le vasárnap Nagyszentmiklóson. A nagy Rákóczi szellemének szentelte e napot a város hazafias közönsége s az ünnepély igazán fényes keretek között hazafias lelkesedés mellett történt meg. Már a kora reggeli órákban kezdetét vette az ünnep. Zenekarok hazafias dalok hangjai mellett jártak be a zászlódiszbe öltözött utcákat. Délelőtt a városháza nagytermében gyülekezett a közönség, ahonnan a polgári iskolai ifjúsággal együtt a róm. kath. templomba vonult ünnepi misére. Isteni tiszteltet után a közönség a polgári iskola földszített tornacsarnokába vonult az ifjúsági ünnepélyre, ahol a tanulók szavaltokat adtak elő, Varga Jenő tanár pedig szép beszédben méltatta a nap jelentőségét. Az ünnepély fényesebb része este folyt le a Kaszinó nagytermében. Különös érdekességet kölcsönözött az estélynek, hogy azon fölolvasással vett részt Tömörkény István,

a kitűnő szegedi író. Az estély este 8 órakor vette kezdetét. A zsfolt és gyönyörűen díszített teremben a szegedi Urbán Lajos zenekara nyitotta meg a Rákóczi-indulással, majd Pólya Endre mondta el megnyitó beszédét. Ezután a „Dalegylet” tagjai elénekelték a Hymnust, majd dr. Jeszenszky Géza fényes díszmagyarban lépett az emelvényre és az ő szokott remek előadásával mondta el hazafias hévtől lángoló szép ünnepi beszédét. Utána Jurkovits Irmuska énekelte el Endrődi Sándornak idősb Ábrányi Kornél által megzenésített „Tárogató keserve” c. költeményét iskolázott, csengő hangon nővéreinek Jurkovits Emmikének szép zongorakiséréte mellett. Jurkovits Emmike ezután művészi zongorajátékkal adta elő Székely Imrénének a „Visszaemlékezés hazámra” című darabját. A dalárda kurucdalokat adott elő precíz előadással, midőn a pódiumra lépett Tömörkény István s fölolvasva poétikus, igaz magyaros érzelmetől duzzadó „Öreg Nyári János” című tarcáját. Dr. Szilárd Adolf Szávay Gyulának „Vitézi ének Rákóczi Ferencről” című költeményét adta elő nagy hatással. A szép ünnepélyt a dalárda zárta be a Szózat előadásával. A közönség az összes szereplőket igazán megérdemelt s szívből jövő tapsal jutalmazta. A lelkes ünnepély után a közönség az Urbán Lajos muzsikája mellett a késő órákig maradt együtt.

— **A sátoros-ünnep vége.** Izraelita polgártársaink ma fejezték be egyik legpoetikusabb ünnepüket, a nyolc napig tartó sátoros-ünnepet. Ez alkalomból ma reggel a zsinagógában isteni tiszteltet volt, melyen ünnepélyesen körülhordták a tórárt.

— **Honvéd ellenőrzési szemlék Nagybecskerekben.** Nagybecskerekben holnap kezdik meg a honvéd ellenőrzési szemlék, a mely három napig fog tartani. Az ellenőrzési szemlék a honvédlaktanyában fogják megtartani és pedig reggel 8 órától délig.

— **A tomaseváci hid.** A tomaseváci régi fahíd anyagának értékesítése céljából tegnap árlejtést tartottak, amelyen részt vettek a környékbeli falvak lakosai, kik az árverés alá bocsátott faanyagot 549 koronáért vásárolták meg.

— **Templomszentelés Szegeden.** Szeged felsőtanján nagy ünnepségek keretében szentelték föl vasárnap délelőtt az ujonnan épült kápolnát, a mely 18 000 felsőtanügyi lélek számára készült és mintegy 800 hívő befogadására alkalmas. A város tanyai lakosságának ez a tekintélyes része már régóta szükségét érezte a hiánynak, a mennyiben a város több órányira esik. A felszentelést Németh József csanádgyházmegyei felsz. püspök teljesítette, a kit mint Szeged szülöttét, állandóan meleg ovációban részesített a lakosság. Jászay Géza apátplébános mondta az ünnepi szónoklatot, majd Várhelyi József felső-központi plébános lakásán gyűlt össze lakomára a vendégsereg.

— **A baromfi-kiállítás vége.** A mai nappal a nagybecskereki országos baromfi-kiállítás teljesen véget ért, amennyiben a kiállított szárnyasokat már mind elszállították. Tegnap szakadó esőben mintegy 2000 darab baromfit szállítottak el az ország minden részébe. A kiállítás anyagi sikerét legjobban igazolja, hogy több mint 4000 korona értékű baromfit adtak el a kiállításon. A legtöbbet az állam vásárolt meg kiosztásra. A magánvásárlók közt legtöbbet Csekonic Endre gróf v. b. t. t., a kiállítás diszelnöke vásárolt.

— **Gépészek vizsgája.** A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálatát a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi október hó 17-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvárról (Józsefváros, Hunyadi-út 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújthatók be.

— **Megégett álmában.** Benes Antal foglalkozás nélküli géplakatos tegnap Zsombolyáról gyalogszerrel igyekezett Temesvárra. Utközben megfázott s a szabad ég alatt rözsékből tüzet rakott, mely mellé ledől pihenni. Időközben elnyomta a szerencsétlent az álm, ruhája tüzet fogott és olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy haldokolva szállították a helybeli közkórházba.

— **Utonálló cigányok.** Sággy Miklós nagy-kikindai férfiruha kereskedőt az elmúlt éjjel egy öt főből álló cigánykaraván a szegedi uton megtámadta és kocsiját kirabolta s mintegy 1600 korona értékű téli ruhát loptak el tőle. A csendőrség a tettesek kézrekerítése érdekében megindította a nyomozást.

— **Vasárnap a bégaparti vasutállomástól a Magyar Király szállóig vezető uton egy garnitúra Wertheim-kulcs (Adlersflügel M.) veszett el. A kulcsok megtalálójára legyen szives azokat a rendőrségnek átadni. A vesztés szívesen részesíti a kulcsok átadóját megfelelő jutalomban is.**

Színház és Irodalom.

* **A cigánybáró.** Mintha Straus hervadhatlan szépségű zenéje, mely 20 év alatt mitsem vesztett üdőségéből, fokozott igyekezetre buzdította volna a Balla társulatát. Hiszen még rossz néven sem vehetjük egy operette-ensemblétől, ha nem tud megbirkózni egy ilyen operettel, mely iskolázott énekeseket és jó színészeket követel, holott a közönségnek most angol hülyeség kell, melyben mellékes az ének és a játék s a fő a tánc. Annál dicséretesebb, hogy az énekesek nem vesztették el ambíciójukat, hanem ma is szívesebben követik az operette nemes tradícióit, mint a circusszal versenyző irányt.

A tegnapi est szereplői között mindenekelőtt Léva Margitról kell megemlékeznünk, ki már a Csinra-dal pompás előadása után, melyben szép magas hangjait érvényesítette, percekig tartó tapsot kapott, úgy hogy meg is kellett ismételnie. Ez a taps minden egyes áriája után megismétlődött s végig kísérté az egész előadáson. Aldory László igen szépen énekelte Barinkai dalait. Hangja nem erős ugyan, nem is nagy terjedelmű, de kellemesen cseng és Aldory tud vele bánni. A tapsból neki is bőven kijutott. Lányi Edith dicséretes önmegtadással vállalkozott Czippa szerepére s szép énekéért zajos elismerésben részesült. Arzenát Balázs Janka énekelte, kit ezuttal először láttunk nagyobb szerepben. A csinos megjelenésű fiatal hölgy elég jó hanganyaggal rendelkezik, mely azonban még iskolázásra szorul. Elfogultsága dacára úgyesen mozgott a színpadon s az „izé” előadása után tapsot is kapott. Kitűnő estéje volt Tihanyi Miklósnak. Teljesen kiaknázta a Zsupán hálás szerepét s ügyes, ötletes mókáival, melyekben ismét sok eredetiség nyilatkozott meg, állandó derűségben tartotta a közönséget. A kisebb szerepekben jók voltak Kantay Teréz, Vitéz Róbert, Virág Ferenc és Viola. Ének és zenekar Kubesch ügyes vezetése alatt ezuttal is kifogástalanul működtek. A ház csak félig telt meg.

* **„Rákóczi sirja és egyéb költemények”** a címe a „Magyar Könyvtár” egyik legújabb, 351. sz. füzetének, mely Radó Antalnak néhány válogatott versét tartalmazza. A füzet első részében („Énekek a hazáról”) jobbra olyan hazafias költemények vannak, melyeket már eddig is országszerte sűrűen szavaltak ünnepi alkalmakkor: a megkapó „Rákóczi sirja”, amely méltán áll a füzet élén, a lelkes „Talpra magyar!”, „A pesti Szabadság-téren” című izzóhangú október 6-iki vers stb. stb. A második rész („Történetek”) egyéb tárgyú költeményeket ad, szintén majdnem egytől-egyet olyanokat, melyek mint szavalmány-darabok is fölötté halásak. Radó Antal művészi formája és gondolatokban gazdag lírája ebben a rendkívül olcsó kiadásban — a füzet ára 30 fillér — bizonynyal számos új barátot fog szerezni; különösen a szavalni szerető ifjúság fogadja majd szívesen e munkát, melyet az igaz költészet minden barátjának melegen ajánlhatunk.

* **„Góbéságok.”** Kacagató székely históriák és elbeszélések. Irtá Péterfy Tamás (Második kiadás). A magyar olvasóközönség jó ízlését mutatja, hogy a „Góbéságok” második kiadása fél-éven belül hater ezer példányban jelent meg. A kacagató székely históriák nem pirulást keltő pikantériák, sem röhögni való drasztikumok, hanem a keresetlen szép humor igaz gyöngyei. Péterfyt mint író már tizenkét kötetét után ismeri az olvasóközönség, művei mint „Gyász király”, a „Petőfy regék”, valamint hat eredeti székely regénye figyelemre méltók a magyar irodalomban. A „Góbéságok” méltán sorozható legjobb munkái közé. Sok eredetiség, zamatos humor és a derűs, de ártatlan góbé fufang kellemesen mulattatja az olvasót. A tíz ives könyv ára 1 kor. 40 fillér. Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben. Az ár beküldésére portómentesen küldi meg 1 kor. 40 fillérért Péterfy Tamás Budapest IX. Köztelek.

* **Az „Uj Idők”** e heti száma a Margitay-kiállítást a Nemzeti Szalonban, a délmagyarországi hadgyakorlatokat és a lefolyt hétkend egyéb aktuális eseményeit mutatja be. Szövegrészében van Herczeg Ferencről pompás utleírás, Malonyay Dezsőtől novella, regény Szomaházy Istvántól, Szabolcska Mihálytól költemény, Lyka Károlytól és Igriczól cikk. A szebbnél-szebb képekben bővelkedő és szépirodalmi tartalom dolgában is párját ritkító lapra bármikor elő lehet fizetni. Mutatványszámot kívánatra bárkinék ingyen küld a kiadóhivatal, Andrassy-ut 10. szám.

TÁVIRATOK.

A válság.

Lukács László a királynál.

Budapest, október 14. (A „Torontál” eredeti táv.) Lukács László pénzügyminiszter ma a reggeli gyorsvonattal Bécsbe utazott. A minisztert a király 2 óraker hosszabb magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatás eredményéről még semmit sem tudni.

Lukács László pénzügyminiszter meghívása egyébként a tegnapi kihallgatások következménye s azt politikai körökben a békés és egyértelmű megoldás komoly kísérlete gyanánt fogják el.

Lukács és Tisza.

Budapest, október 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben Lukács László megbízatását nem tartják bizonyosnak és Tisza István gróf megbízatásának a lehetősége minden pillanatban előtérbe juthat. Ha Lukács László a kabinetalakításra vállalkoznék, úgy engedményekkel jönne.

A szabadelpvűpárt katonai programja.

Budapest október 14. (A „Torontál” eredeti táv.) A szabadelpvűpárt kilences bizottsága ma ismét tanácskozássra ült össze a párt katonai programja dolgában. Úgy hírlik, hogy a bizottság ma el is készül a programmal.

Apponyi és a válság.

Budapest, október 14. (A „Torontál” ered. táv.) Apponyi Albert gróf ma délután a képviselőházban mintegy másfél óra hosszat tárgyalt Szentiványival, Sággyal és Ivánkával. Politikai körökben azt beszélik, hogy a volt nemzetipártiaknál valami készülne. Ami Apponyinak a házelnökségről való lemondásáról szóló híreket illeti, Apponyi kijelentette volna, hogy nem mond le az elnökségről, sőt épen most kötelessége kitartani helyén.

Szolnokmegye Deák-ünnepé.

Budapest, október 14. (A „Torontál” ered. táv.) Szolnokról táviratozzák: Jász-Nagykun-Szolnokvármegye törvényhatósága tegnapi közgyűlésén ünnepelte Deák Ferenc születésének századik évfordulóját. Az ünnepi közgyűlésen Szapáry Gyula gróf méltatta nagyhatású beszédben Deák emléket s indítványára egyhangulag elhatározta a törvényhatóság, hogy a haza bölcsének emlékezetére 10.000 koronás alapítványt létesít.

Fellázadt huszárok.

Budapest, október 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szamosújvárról táviratozzák, az itt állomásozó első honvédszár divízióának egy része állítólag rossz bánásmódért s az öreg katonák visszatartásáért fellázadt. A lázadó huszárok eltorlaszolták magukat szobáikban s megtagadták az engedelmisséget, sőt fegyverrel is ellenálltak. Az engedetlenkedő katonákat azonban csakhamar megrendszabályozták s negyvenet vasra verve a kolozsvári kerületi katonai fogházba szállították. A vizsgálat folyik.

Az adófizetés ellen.

Budapest, október 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Csongrád város mai közgyűlése eltiltotta közegeinek az adófizetés elfogadását.

Kasszalopás a robogó vonatról.

Budapest, október 14. (A „Torontál” eredeti táv.) Aradról jelentik: Párját ritkító vakmerő lopás történt az elmúlt éjjel az Erdély felől Aradra érkező vonaton. Közvetlen Arad előtt, Mondorlak és Glogovác között a robogó vonatról ellopták az államasutak vaskasszáját, melyben közel 200.000

korona volt. Valóságos bravurral követték el a lopást a tolvajok s tisztán csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy még se ejthették zsákmányul a lopott vagyont, mert a vonatszemélyzet visszaszerezte a vasszekrényt, mielőtt tartalmától megfoszthatták volna. Amint a vonat beérkezett Aradra, a vonatvezető nyomban jelentést tett az esetről az állomásfőnöknek, aki kihallgatta a vonatkisérő személyzetet és intézkedést tett, hogy minél előbb világosság derüljön a rejtélyes ügyre.

Zendülő község.

Budapest, október 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról jelentik: Leketlen agitátorok Biharvármegye román községeiben a mostani politikai helyzetet felhasználva a legképtelenebb izgatást követik el. Az izgatás következtében a román községekben nagy nyugtalanság van, sőt egyes falvak nyílt zendülésben is törnek ki. Így tegnap magyarszéki járásban Pámezóvalány községben, mikor a jegyző a községi adót be akarta hajtani, fellázadt a nép s a hatósági közegeket elkergette. A jegyző csendőrökkel jött vissza, a nép azonban vasvillákkal felfegyverkezve a csendőröket is elűzte. A zendülő községbe most nagyobb számu csendőrséget küldtek.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kissé emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.62	—
Buza (áprilisra 1904.)	7.70	—
Tengeri (májusra 1904.)	5.26	—
Zab (októberre)	5.34	—
Rozs (októberre)	6.23	—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Tanítónő keres

csinos butorozott

alkovos szobát.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

(811—3.1)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szerda, október hó 14-én:

BALLA KÁLMÁN bucsufelléptéül:

A DOLOVAI NÁBOB LEÁNYA.

Színmű 5 felvonásban. Irta: Herczegh Ferenc.

Személyek:

Jób Sándor	—	—	—	Peterdy Sándor
Vilma, leánya	—	—	—	Gerőfi Ilonka
Özv. Domaházyne, Jób huga	—	—	—	P. Tóváry Anna
Szentirmay, huszárszázados	—	—	—	Tihanyi Miklós
Szentirmayné	—	—	—	Tarján Irma
Tarján, főhadnagy	—	—	—	Balla Kálmán
Loránt, hadnagy	—	—	—	Szénássy György
Bilitzky-Maróthi herceg, hadapród	—	—	—	Vitéz Róbert
Merlin báró	—	—	—	Virágh Ferenc
Szklabonyai	—	—	—	Aldory László
Merlin ügyvédje	—	—	—	Vio'a József
Jób ügyvédje	—	—	—	Tihanyi Vilmos
Jób háziorvosa	—	—	—	Kmetty Lajos
Jób inasa	—	—	—	Hérics Ottó
Miska, tisztii szolga	—	—	—	Sajó Vilmos
Napos káplár	—	—	—	Völgyi Rezső

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, csütörtök, október hó 15-én:

Utolsó előadás.

Orpheus az alvilágban.

Operette 4 felvonásban.

659. sz. 1903.

805—3.2

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhirrétetik, hogy a nagybecskereki tiszai ármentesítő társulat védőtöltése szakaszonként juh legeltetésre folyó évi október hó 20-tól 1904. év március hó 1-ig terjedő időtartamra nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek az ígért haszonbér összegének készpénz lefizetése mellett haszonbérbe adatik.

Az ez ügybeni árverés folyó évi október hó 18-án d. e. 10 órakor a társulati irodában, Nagybecskerek Merczy-u'ca 2862/3. házszám alatt fog megtartatni.

Nagybecskerek, 1903. évi október hó 10-én.

Társulati igazgatóság.

2366. kig. 1903. szám.

812—1.1

Hirdetmény.

Közhirrétetik, hogy f. hó 5-én Oppova községében egy körülbelül 2 éves fehér, nyaka körül szürkés tehén mint gazdtalan jószág bitangásba vétetett. Ki tulajdonjogát beigazolhatja, felhivatik, hogy alólírott előjárásnál f. hó 25-éig jelentkezzen.

Ha fenti határidőig a tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos nem jelentkezik, az állat mint gazdtalan jószág Oppova községhezánál 1903. évi október hó 26-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Kelt Oppován, 1903. évi október hó 9-én.

Popovits,
jegyző.

Basahid község előjáróságától.

3065. sz. 1903.

813—3.1

Árverési hirdetmény.

Alólírott község előjárósága részéről ezennel közhirrétetik, hogy Basahid község mint erkölcsi testület tulajdonát képező „Gréda” nevű dülőben fekvő 400 hold elsőrendű szántóföld folyó évi okt. hó 26-án d. e. 8 órakor a helyszínén 2 holdas parcellákban nyilvános árverésen a folyó gazdasági évre azonnali készpénzfizetés mellett haszonbérbe fog adatni.

Basahidon, 1903. évi október hó 12-én.

Szávics,
jegyző.

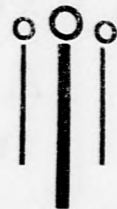
Pénzt, sok pénzt,

ha vonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jellege alatt a következő címre: **Annoncen-Abteilung des „Merker” Mannheim,** Meerfeldstrasse. (774—52.14)

Alapított 1867-ben.

HELYISÉG VÁLTOZTATÁS.

A TORONTÁLMEGYEI TAKARÉK- ÉS HITELBANK

átköltözött már a
Hunyadi-utca 508. sz. a. épült saját házában levő új helyiségeibe.

Az 1867-ben alapított és 800.000 korona saját tőkével rendelkező intézet új helyiségeiben is folytatni fogja a bank- és takarékpénztári üzlet körébe tartozó eddig művelt üzletágakat és megkezdi a

törlesztéses kölcsönök

nyújtását Torontálvármegye területén fekvő földbirtokra, a legjutányosabb feltételek mellett.

Ezen kölcsönök készpénzben levonás nélkül folyósíthatnak és 20—65 év alatt, egyenlő félévi részletekben törleszthetők.

Részletes felvilágosítást a bank saját helyiségeiben szóval, kívánatra azonban levelezés útján is nyújt.

≡ Takarékbetétek ≡

lehető legjobb kamatozásra és megállapodás szerint, esetleg felmondás nélkül való visszafizetésre — továbbra is elfogadták.

Értékpapírok és egyéb értéktárgyak megőrzését is elvállalja az intézet és ajánlja a műszaki tudomány legújabb vívmányai szerint létesített pénztári szobájában (TRESOR) elhelyezett s a bérő által zár alatt tartható tűz- és betörésmentes

pánccél-fiókok — Safe-Deposits

kibérlését.

Nagybecskerek, 1903. évi október hó 12-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Val
kibontak
Égető
mielőbb
élére, m
nyugtalan
kormány
arra is
alatt is
falánx-sz
parlame
válság m
közremük

Ily
jük a k
becesebb
gulat, a
Csak ily
akció, m
a nézetek
határozás
vezethet.
erősödni,
merülnek
ellenzék
ebben a
egész orsz
Ezt pedig
parlament

Eszi
zsaszinü
tudjuk, h
megvalós
gunkat és
pusztán e
kibontakoz
nak hirdet
örvendetes
okunk az

A „TO

(A refer
kötele. Irta: o
Révai Testvére
8 forint.)

A világ
adatokat bő
rajtuk erő
szobában, a
homály köze
kérges ingpá
olvassuk vag
tunk rá. Oh
szerelemnek
tek, szerelm
erő és a le
ger habomlas
szent fák és
a templomok
tekinthető ép
belső elrend
hegyormok, a
földdel, han
a fák, a mi
és gyümölcs
mindezek o
— mind az
madva elő
és a művésze
az értelemből

És aztan
pompájával,
értelem min
a követ, hog
a mikor a h
mesterek vás
a mikor Róm
Rómája, csod
korára jut a